

VOEDSELVERSPILLING

De wereld op mijn bord
Doelgroep : 10 – 12 jaar

We staan er niet altijd bij stil, maar voedsel heeft soms een lange weg afgelegd vooraleer het op ons bord komt. Wat er allemaal bij komt kijken, 'van het begin tot het einde', wordt bij deze onderzocht. Eens we dit beseffen, zullen we wat meer respect hebben voor het voedsel, en er minder onbezonnen mee omgaan.

1. DOCUMENTATIE

Gratis beschikbaar bij Leefmilieu Brussel :

- Brochure "Voeding en milieu": 65 tips om lekker, milieuvriendelijk én gezond te eten
- Een gevarieerd ontbijt

2. VERLOOP

2.1. LEREN

- Organiseer een gezellig gezamenlijk ontbijt georganiseerd in de klas. Er is van alles wat: ontbijtgranen, wit en bruin brood, koffiekoeken, chocopasta, confituur, margarine, honing, speculoos, chocolade, kaas, ham, ei, fruitsap, water, koffie, thee, melk, suiker, yoghurt, allerlei fruit,... Het ontbijt wordt uiteraard geserveerd met afwasbaar bestek en borden, en let ook op aangepaste hoeveelheden en het verdelen van de restjes - voedselverpilling moet uiteraard vermeden worden. Tijdens het ontbijt overleggen de leerlingen met elkaar en vragen ze zich af waar al deze voedingsmiddelen vandaan komen. Sommige voedingswaren komen van heel dicht bij (bv. eitjes uit de tuin), andere komen van heel ver (chocolade van Kenya, koffie van Brazilië, thee uit China, sinaasappels uit Florida). U kan al deze landen situeren op een wereldkaart en de totale som maken van de afgelegde kilometers. De leerlingen ontdekken op die manier wat "grijze energie" is: de verborgen energie van onze verbruiksgoederen. Voeding kopen verbruikt niet meteen 'benzine' zoals aan de pomp, maar er is wel indirect veel energie nodig om het te produceren.
- Een andere mogelijkheid bestaat erin de klas op te delen in groepjes, iedere groep bepaalt de reis van een ander voedingsmiddel van het ontbijt en licht nadien die reis toe aan de andere leerlingen. Belangrijke stappen in dit proces zijn het zaaien, bewerken, oogsten, transporteren, verpakken, verkopen, bereiden.
- Doe de online Weggooitest, terug te vinden op www.milieucentraal.nl
- Tijdens een klasgesprek wordt er nagedacht over voedselverspilling. Hebben de leerlingen een idee van de hoeveelheden die weggegooid worden? Denken ze zelf veel weg te gooien? U kan een wiskunde-oefening opgeven met volgende gegevens: de Brusselse basisscholen gooien per jaar 3000 ton aan afval weg. Daarvan bestaat 11% uit drankverpakkingen, 21% uit papier, en ook 24% uit voedselafval (waarvan 5% tussendoortjes zijn die niet verbruikt werden).
- Aangezien er ongeveer 80.000 leerlingen zijn in het basisonderwijs, kunnen de leerlingen de gemiddelde hoeveelheden afval per leerling schatten en dus ook berekenen hoeveel hun school jaarlijks gemiddeld weggooit aan afval. Het gaat uiteraard over gemiddelden, die afhangen van de organisatie op school (warme maaltijden die ter plaatse klaargemaakt worden, % van de leerlingen dat boterhammen meebrengt, keuken op school,...). Het vermelden van deze gegevens is een extra element dat tot het denkproces bij de leerlingen kan bijdragen.

2.2. ZICH ENGAGEREN

- Nadat de leerlingen kennis gemaakt hebben met de levensweg van een voedingsmiddel, kunnen ze zich voornemen om voortaan minder te verspillen en meer te letten op hoeveelheden.

2.3. IETS DOEN

Op het niveau van de school:

- Maak een evaluatie van de schoolbestellingen van warme maaltijden: dat kan de verspilling met 70 % indammen! Door 's morgens afwezigheden op te nemen en tijdig door te geven aan de keuken, kunnen overbodige porties vermeden worden.
- In scholen waar de leerlingen zichzelf kunnen bedienen, kan er toegezien worden op de hoeveelheden die de leerlingen opscheppen. "Ogen die groter zijn dan de maag"... Het kan al eens gebeuren. Dit kan echter vermeden worden door aanvankelijk niet te veel op een bord te scheppen, er kan nadien nog bijgenomen worden. De leerlingen leren hun 'honger' juist in te schatten, met het besef dat er een verschil is tussen behoeften enerzijds en wensen anderzijds.
- Restjes overschot die niet vermeden konden worden, kunnen veelal gecomposteerd worden. Ook de kippen zijn er dol op als aanvullende voeding.

2.4. EVALUEREN

- Beoordeling van de evolutie van het bestelsysteem voor warme maaltijden.
- Actie 'refter': de leerlingen organiseren in de refter een afvalsorteersysteem: voedselafval aan de ene kant, de blauwe, gele en witte vuilbak aan de andere kant. Geregeld wordt het niveau van de 'voedselvuilbak' gecontroleerd om de evolutie van de weggoigewoonte te evalueren..

Relevante eindtermen:

De leerlingen

- 1.18: tonen zich in hun gedrag bereid om in de eigen klas en school zorgvuldig om te gaan met papier, water, afval en energie.
- 3.1: drukken in een niet-conflictgeladen situatie, eigen indrukken, gevoelens, verlangens, gedachten en waarderingen spontaan uit.
- 3.4: kunnen in concrete situaties verschillende manieren van omgaan met elkaar herkennen, erover praten en aangeven dat deze op elkaar inspelen.
- 5.3: kunnen in een kleine groep voor een welomschreven opdracht een taakverdeling en planning in de tijd opmaken.

Nederlands

De leerlingen

- 1.1: kunnen (verwerkingsniveau = beschrijven) de informatie achterhalen in een voor hen bestemde mededeling met betrekking tot het school- en klasgebeuren.
- 1.5: kunnen (verwerkingsniveau = structureren) de informatie op een persoonlijke en overzichtelijke wijze ordenen bij een uiteenzetting of instructie van de leerkracht.
- De leerlingen kunnen (verwerkingsniveau = beoordelen) op basis van, hetzij de eigen mening, hetzij informatie uit andere bronnen, de informatie beoordelen die voorkomt in
- 1.8: een discussie met bekende leeftijdgenoten.
- 1.9: een gesprek met bekende leeftijdgenoten.
- 1.10: een door leeftijdgenoten geformuleerde oproep.
- 2.3: kunnen (verwerkingsniveau = beschrijven) het gepaste taalregister hanteren als ze over een op school behandeld onderwerp aan de leerkracht verslag uitbrengen.
- De leerlingen kunnen (verwerkingsniveau = structureren) het gepaste taalregister hanteren als ze
- 2.5: vragen van de leerkracht in verband met een behandeld onderwerp beantwoorden.
- 2.6: van een behandeld onderwerp of een beleefd voorval een verbale/non-verbale interpretatie brengen, die begrepen wordt door leeftijdgenoten.
- 2.7: bij een behandeld onderwerp vragen stellen die begrepen en beantwoord kunnen worden door leeftijdgenoten.
- 4.2: kunnen (verwerkingsniveau = beschrijven) een oproep, een uitnodiging, een instructie richten aan leeftijdgenoten.
- 4.3: kunnen (verwerkingsniveau = structureren) een brief schrijven aan een bekende om een persoonlijke boodschap of belevenis over te brengen.

Lichamelijke opvoeding

De leerlingen

- 1.26: kunnen klein-motorische vaardigheden in verschillende situaties voldoende nauwkeurig gedoseerd en ontspannen uitvoeren.
- 3.1: zijn bereid een opdracht vol te houden en af te werken.
- 3.2: kunnen hun eigen inspanning en die van anderen inschatten en waarderen.

Muzische vorming

De leerlingen kunnen

- 1.2: door betasten en voelen (tactiel), door kijken en zien (visueel) impressies opdoen, verwerken en erover praten.
- 1.3: beeldinformatie herkennen, begrijpen, interpreteren en er kritisch tegenover staan.
- 1.5: beeldende problemen oplossen, technieken toepassen en gereedschappen en materialen hanteren om beeldend vorm te geven op een manier die hen voldoet.
- 1.6: tactiele, visuele impressies, ervaringen, gevoelens en fantasieën op een beeldende manier weergeven.
- 5.1: beeldsignalen waarnemen zodat men opvallend goede en minder geslaagde dingen kan doorzoeken en herkennen.
- 6.1: blijvend nieuwe dingen uit hun omgeving ontdekken.
- 6.4: vertrouwen op hun eigen expressiemogelijkheden en durven hun creatieve uitingen tonen.
- 6.5: respect betonen voor uitingen van leeftijdgenoten, behorend tot eigen en andere culturen.

Sociale vaardigheden

De leerlingen kunnen

- 1.2: in omgang met anderen respect en waardering opbrengen.
- 1.3: zorg opbrengen voor iets of iemand anders.
- 1.4: hulp vragen en zich laten helpen.
- 1.5: bij groepstaken leiding geven en onder leiding van een medeleerling meewerken.
- 1.6: kritisch zijn en een eigen mening formuleren.
- 1.7: zich weerbaar opstellen naar leeftijdgenoten en volwassenen toe door signalen te geven die voor anderen begrijpelijk en aanvaardbaar zijn.
- 3. samenwerking met anderen, zonder onderscheid van sociale achtergrond, geslacht of etnische origine.

